

PER A UNA ALTRA HUMANITAT, UNA ALTRA COMUNICACIÓ

Ser persona és ser relació. Ser relació és ser comunicació. Som sempre un “nosaltres”. Viure és conviure i conviure és comunicar-se.

La capacitat de comunicació de la Humanitat es va fent cada cop més universal i més immediata, a mesura que la Humanitat es va sentint més “una” i són més els mitjans de comunicació i la seva tècnica més creativa. Les distàncies s’escurcen i des de tots els racons de la nostra casa comuna, que és la Terra, ens podem tornar presència sensible.

El que passa, però, és que, molt abans d’inventar qualsevol tipus de tècnica de comunicació, la Humanitat ja havia inventat l’egoisme i la hybris de la dominació i els artefactes malignes de la mentida.

Avui el capitalisme neoliberal, prepotent i exclusiu, que s’apropia de tot per convertir-ho en mercat i guany, s’ha quedat amb quasi tota la comunicació. Qui té el capital té la comunicació i la manipula i l’explota i la falseja. Passant pel damunt de totes les fronteres, atropellant els drets més legítims, apropiant-se de la veritat, imposant com a única i universal la “seva” veritat: el pensament únic, l’únic sistema socioeconòmic, una història definida i inevitable.

Nosaltres ens neguem a acceptar el jou. Creiem, fins i tot per la més profunda necessitat, que un altre món és possible. Volem ser una sola Humanitat, però d’una altra manera, en la llibertat i la igualtat, en la convivència pacífica i en la pluralitat complementària. La Humanitat neoliberalitzada no encaixa en els nostres somnis ni encaixa en els dissenys de Déu. Som, volem, anem fent, una altra Humanitat.

La nostra Agenda Llatinoamericana Mundial, des de la seva modesta plataforma, ho ha estat proclamant, any rera any, a partir d’aquell “otros 500” del V Centenari del mal anomenat descobriment i la colonitzadora Evangelització de la Nostra Amèrica. Pretenem una altra globalització, una altra mundialitat; sense imperis i sense exclusions; una Humanitat tota ella humana. Humanitzar la Humanitat és la tasca de qualsevol educació, de qualsevol comunicació, de qualsevol política i de qualsevol religió que es mereixin ser-ho.

Conseqüent amb les seves finalitats i la seva trajectòria de 15 anys la nostra Agenda havia de tractar necessàriament el tema de la comunicació com a afer vital i de la més encesa actualitat: “Per una altra Humanitat, una altra Comunicació”. I aquí la tenim, en la seva versió del 2006, embolcallada per les expressives portades del nostre pintor Cerezo, que ens suggereix el propi ser humà com a irradiador de comunicació, amb les seves mans, negres i blanques, ajuntant-se amorosament, deixant anar satèl·lits pels espais i venint ja, criatura-creadora, de trobar-se amb el Comunicador major.

Abans parlàvem dels mitjans de comunicació com del “quart poder”. Avui ens toca reconèixer-los com “el primer poder” en extensió i penetració. Qui té la comunicació té el Món. McLuhan reconeixia que “no hi ha cap equip de sociòlegs que pugui competir amb els equips de publicitat...”. I aquest poder està repartit molt injustament a “la vila global de la comunicació”. Segons la UNESCO, la dècada dels 90, els EUA, la UE i el Japó posseïen 273 dels 300 principals mitjans de comunicació; la resta del Món només en tenia 27. De cada 100 usuaris d’Internet, 92 els trobem als països del Nord. I aquest procés de concentració mediàtica

s'ha accelerat a mesura que avançava la globalització. Actualment, unes poques empreses dominen el mercat mundial de les comunicacions: ATT/Liberty Media, Disney, Time Warner, Sony, News Corporation, Viacom i Seagram, totes nord-americanes, a més de l'alemanya Bertelsman.

Poder perillós, el de la comunicació, aliat a vegades directament amb certs poders de mort. Les darres guerres han estat un repulsiu exemple del maridatge de les armes i la informació. I un cop més s'ha demostrat que en una guerra la veritat és sempre la primera víctima. No fa gaire també es va fer de públic que Le Figaro i Le Monde, dos diaris francesos tradicionals, havien estat comprats per empreses la fortuna de les quals es basa principalment en la fabricació d'armes...

Llibres, revistes, diaris, congressos, ONG's, multipliquen les alertes, les crítiques i els programes al voltant de la informació i desinformació, control o llibertat de comunicació, comunicació alternativa, alfabetització mediàtica crítica... "Democratitzar la informació per democratitzar la societat". "Se'ns està inoculant el virus de l'amnèsia". "A finals del 2003, al món havien mort 42 periodistes per intentar exercir la seva missió". "La seguretat limita la informació". "Les armes de la falsedat massiva". "La informació s'ha transformat quasi completament en propaganda". "En teoria, es justifica la publicitat afirmant que és pura informació. En realitat és imposició". "Les coses clares són la diferència entre la democràcia i la dictadura". "Construir l'opinió pública". "Limitacions constitucionals a la llibertat d'informació, ús repressiu de les lleis, processos contra el secret de les fonts, establiment de codis ètics restrictius, les Patriot Acts..., són unes altres tantes espases de Damocles oficials al damunt dels caps dels comunicadors". Com més informació, més possible desinformació, més informació tergiversadora. L'escriptor nord-americà Timothy D. Allman va arribar a afirmar: "Per adonar-me'n del que passa als EUA he de veure la televisió canadenca".

Per una autèntica ciutadania mediàtica, aquella "altra Comunicació per una altra Humanitat", hem d'impulsar simultàniament:

- La pràctica habitual de la comunicació: amb nosaltres mateixos, amb Déu, amb l'Univers, a la família, al veïnat, al treball, a la lluita i a la festa, a la vida. L'ésser humà és "el gran mitjà de comunicació"; després vénen "els mitjans".
- La conscienciació.
- L'educació responsable per a la comunicació.
- La "lectura" crítica de qualsevol informació.
- La creació d'informació alternativa i recolzar-la constantment.
- La contestació organitzada contra qualsevol control, monopoli o mentida.
- El rebuig de qualsevol imperialisme cultural.

I, cada dia, des de l'espai més casolà del qual disposem fins a les creixents grans manifestacions, exercir aquesta suprema qualitat humana de la comunicació, en la veritat, en la comprensió, en la solidaritat. Comunicar-nos per conèixer-nos. Comunicar-nos per acollir-nos. Comunicar-nos per salvar-nos plegats.

Aquesta Agenda 2006 obre alguns horitzons, apunta pistes, ens convida a ser i a fer comunicació, l'altra Comunicació que l'altra Humanitat somniada necessita.

